

2025-04-30

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2025-00547

Nacka musikklasser – en egen skolenhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen beslutar att Nacka musikklasser görs till en egen skolenhet från och med höstterminen 2026. Detta under förutsättning att skolenheten beviljas tillstånd av Skolinspektionen att använda färdighetsprov för antagning från och med årskurs 4.

Sammanfattning av ärendet

Nacka musikklasser blir en egen skolenhet från och med höstterminen 2026, förutsatt att Skolinspektionen beviljar tillstånd för färdighetsprov vid antagning från och med årskurs 4. Idag tillhör musikklasserna Järla skola (åk 4–6) och Eklidens skola (åk 7–9).

Förändringen innebär att undervisningen i Nacka musikklasser bedrivs i samma lokaler som idag, det vill säga i Järla skolas lokaler för årskurserna 4-6 och i Eklidens skolas lokaler för årskurserna 7-9.

Förändringen skapar en sammanhållen skolgång från årskurs 4 till 9, utan behov av ny antagning till årskurs 7. Fördelen är ökad kontinuitet, bättre resursutnyttjande, tydligare och effektivare organisation och starkare identitet för musikklasserna.

Ärendet

Bakgrund

Profilklasser i musik har funnits genom Nacka musikklasser i 40 år. Utbildningen bedrivs i Järla skola för årskurserna 4-6 och i Eklidens skola för årskurserna 7-9. Antagningen till dessa profilklasser görs genom ett färdighetsprov (enligt 10 kap. 9 § skollag). Järla skola har tillstånd från Skolinspektionen att använda färdighetsprov för antagning från och med årskurs 4.

Utbildningen i Nacka musikklasser är uppbyggd som en sammanhållen utbildning där tanken är att eleverna ska kunna gå från årskurs 4 till och med årskurs 9. I och med att musikklasserna finns på två olika skolenheter (Järla skola och Eklidens skola) är detta inte juridiskt möjligt och sedan skolvalet 2025 genomförs därför en antagning även till årskurs 7 på Eklidens skola. Det innebär att *alla* sökande (även de som inte har gått i musikklass i Järla skola) söker till musikklasserna på Eklidens skola på lika villkor.

I Järla skola går idag 166 elever i musikklasser och 558 elever går i övriga klasser. I Eklidens skola går idag 155 elever i musikklasser och 729 elever går i övriga klasser, inklusive idrottsklasser. Siffrorna är hämtade från IST administration den 25 april 2025.

Förslaget om förändringen och vad det innebär

Välfärd skolas förslag är att göra Nacka musikklasser till en egen skolenhet där årskurserna 4-6 är lokaliserade i Järla skolas lokaler och årskurserna 7-9 i Eklidens skolas lokaler. Förändringen innebär att:

- eleverna ansöker till musikklasserna inför årskurs 4 då de gör ett färdighetsprov,
- eleverna har sin skolplacering i Nacka musikklasser till och med årskurs 9. (De behöver inte göra ett nytt färdighetsprov för övergång till årskurs 7.)
- om en elev i musikklass i årskurs 4-6 i stället vill gå i "vanlig" klass i Järla skola så behöver denne ansöka om skolbyte till Järla skola. Ansökan hanteras på samma sätt som andra skolansökningar till Järla skola dvs. ett eventuellt urval görs utifrån närhetsprincipen enligt Nacka kommuns *Riktlinje för placering av elever i kommunal förskoleklass och grundskola*. (Eleven har inte förtur för att denne har gått i musikklass.) Samma sak gäller elever som går i årskurs 7-9 och i stället vill gå i "vanlig" klass i Eklidens skola.
- Nacka musikklasser har plats för cirka 336 elever. Järla skola har plats för cirka 585 elever och Eklidens skola har en kapacitet på omkring 700 platser, inklusive idrottsklasserna.

Juridiska aspekter

Förutsättningar för förändringen

Den nya skolenhet som Välfärd skola föreslår behöver tillstånd av Skolinspektionen för att kunna använda färdighetsprov för antagning från och med till årskurs 4. Det innebär att förändringen endast kan ske om tillstånd beviljas. Om tillstånd inte beviljas så genomförs inte förändringen.

En skolenhet – två byggnader

Denna fråga handlar om Nacka musikklasser kan göras till en skolenhet med tanke på att skolenheten består av två olika byggnader som ligger en bit ifrån varandra.

Med skolenhet avses, enligt 1 kap. 3 § skollagen, en organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. Begreppet avser skolan i fysisk bemärkelse, dvs. de byggnader, lokaler och utrymmen utomhus där huvudmannen bedriver sin verksamhet. En skolenhet är alltså inte automatiskt synonym med en rektors ansvarsområde eller andra organisatoriska indelningar som bestämts av huvudmannen. För att flera byggnader ska anses utgöra en och samma skolenhet krävs enligt förarbetena till skollagen att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop (prop. 2009/10:165 s. 216 f. och s. 633).

Vad menas med att byggnaderna ligger ”någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop”?

Skolinspektionen har funnit att lokalerna i en gymnasieskola vilka ligger på två olika adresser 450 meter från varandra tillhör samma skolenhet. Detta då eleverna med hänsyn till avstånd och ålder kan förflytta sig mellan dem och dagligen har verksamhet i båda lokalerna (2014-11-25, Dnr 42-2014:5754).

I ett annat fall (Kammarrätten 2014-12-15, mål nr 3511-14) anses skolbyggnader belägna 150 meter ifrån varandra, trots det relativt korta avståndet, inte utgöra en skolenhet. Detta beroende på att skolbyggnaderna skiljs åt av fastigheter som inte tillhör skolverksamheten liksom gator med biltrafik. Skolbyggnaderna anses därmed inte, på ett naturligt sätt, höra ihop. Målet gällde grundskola för årskurserna 4-6.

Ett tredje exempel (Förvaltningsrätten 2023-11-30, mål nr 6799-23) gällde en skola för förskoleklass till och med årskurs 3 bestod av två skolbyggnader där avståndet mellan dem var ungefär en kilometer. Enligt förvaltningsrättens bedömning var avståndet mellan skolbyggnaderna för långt för att de skulle kunna anses höra ihop på ett naturligt sätt.

Utifrån fallen ovan kan man se att avgörande för bedömningen är hur lätt det är för eleverna att förflytta sig mellan byggnaderna – utifrån elevernas ålder, det faktiska avståndet och eventuella vägar, biltrafik, byggnader mellan skolbyggnaderna.

Vad gäller Nacka musikklasser och de två skolbyggnader där utbildningen kommer bedrivs (Järla skola och Eklidens skola) är Välfärd skolas uppfattning att de kan anses utgöra en skolenhet. Gångavståndet mellan dem är cirka 200 meter och de förbinds av en gångväg. Det tar cirka 2-3 minuter att gå mellan byggnaderna. Vidare är det inga byggnader och bilvägar mellan de två skolbyggnaderna.

Motivering till förändringen

Kontinuitet, förutsägbarhet och långsiktighet

Genom att musikklasserna blir en egen skolenhet skapas en sammanhållen utbildning för eleverna från årskurs 4 till 9. Det finns en förutsägbarhet för de elever som antagits. En skolenhet med musikklasser från årskurs 4 till 9 kan satsa mer långsiktigt på att utveckla undervisningen, även över stadiegränserna.

Effektivare resursanvändning

Genom att Nacka musikklasser blir en skolenhet kan resurser, så som musiklärare, lokaler och utrustning, användas mer effektivt. Det möjliggör bättre samordning av undervisning och aktiviteter och en bättre schemaläggning för musikklasserna vilket bland annat kan leda till att musikklassernas aktiviteter i mindre utsträckning påverkar övriga elever.

Effektivare organisation

Musikklasserna/skolan med årskurs 4-9 kan med fördel ha *en* biträdande rektor med det

operativa ansvaret för hela utbildningen vilket ger en tydlighet i organisationen. Det möjliggör bättre intern och extern kommunikation, förkortade beslutsvägar och smidigare koordinering av musikverksamheten. Det möjliggör också smidigare kommunikation och samarbete mellan lärare och övriga medarbetare.

Stärkt identitet

En egen skolenhet med tydlig musikprofil stärker Nacka musikklassers varumärke, externa kommunikation och attraktionskraft. Det skapar också en samlad och stärkt kultur och identitet som gynnar elevernas gemenskap och engagemang.

Eventuella utmaningar med förändringen och hur dessa kan hanteras

En skola förlagd på två andra skolor

Integration mellan eleverna i Nacka musikklasser och eleverna på Järla respektive Eklidens skola blir eventuellt en utmaning. Det är dock något som skolorna arbetar med systematiskt redan idag eftersom de nuvarande musikklassernas verksamhet skiljer sig en del från övriga klassers.

Avståndet mellan skolbyggnaderna

Musikklass eleverna från Järla skola har redan idag viss undervisning (i moderna språk) på Eklidens skola. Även Nacka sportcentrum och Nacka aula används redan av Järla skola. Valfärd skola konstaterar att eleverna i Järla skola redan idag har en naturlig anknytning till Eklidens skolområde och ser inte detta som ett faktiskt problem.

Plan framåt

Facklig samverkan

Valfärd skola informerar i enlighet med MBL § 19 alla lokala och centrala fackliga ombud, i samband med att tjänsteskrivelsen blir offentlig vid publiceringen av handlingar inför verksamhetsutskottets sammanträde. Därefter bjuder Valfärd skola in de centralt fackliga ombuden till förhandling i enlighet med MBL §11 vilken sker innan kommunstyrelsen fattar beslut i ärendet. Protokollet från MBL-förhandlingen kommer att läggas till ärendet som en bilaga inför kommunstyrelsens sammanträde.

Tillstånd, färdighetsprov och skolval

Valfärd skola ansöker om tillstånd från Skolinspektionen (för att använda färdighetsprov för antagning från och med årskurs 4) och räknar med att beslut kommer att meddelas under hösten 2025.

Anmälan till färdighetsproven, för sökande till Nacka musikklasser, är öppen under höstterminen enligt samma rutiner och under ungefär samma tidsperiod som tidigare år. Även färdighetsproven (antagning till årskurs 4) genomförs på samma sätt och under liknande tidsperiod som tidigare.

Skolval genomförs under skolvalsperioden enligt Nacka kommuns ordinarie rutiner. Skolstart i den nya skolenheten är i augusti 2026.

Välfärd skolas utredning och bedömning

Utifrån det som redogörs i ärendet är Välfärd skolas bedömning att det finns stora fördelar med att göra Nacka musikklasser till en egen skolenhet. Det blir en kontinuitet och förutsägbarhet för de antagna eleverna då utbildningen är sammanhållen från årskurs 4 till och med årskurs 9 och verksamheten kan satsa mer långsiktigt på att utveckla undervisningen, även över stadiegränserna. Ytterligare fördelar med att göra Nacka musikklasser till en egen skolenhet är att resurser – så som lärare, lokaler och utrustning – kan användas mer effektivt och att skolenheten kan bygga upp en tydlig och effektiv organisation.

Ekonomiska konsekvenser

Förändringen medför inga ekonomiska konsekvenser. Skolplatserna kommer finansieras med samma ersättning ("skolpeng") som dagens musikklasser och övriga skolplatser.

Konsekvenser för barn

Konsekvensen av att göra Nacka musikklasser till en egen skolenhet blir för de barn som antas till utbildningen att de har möjlighet att gå kvar där till och med årskurs 9. För de barn som inte börjat i musikklass i årskurs 4 minskar möjligheten att komma in senare (eftersom antagning i övriga årskurser endast görs om det uppstår en ledig plats).

Den samlade bedömningen är att förändringen ger en ökad tydlighet och med det trygghet. Detta eftersom barnet, när den blivit antagen, vet att denne behåller sin plats till och med årskurs 9 utan att något nytt färdighetsprov behöver göras i årskurs 7. Som beskrivits tidigare i ärendet bedöms förändringen medför ett effektivare resursanvändande, effektivare organisation och en stärkt identitet för musikklasserna. Dessa faktorer antas leda till positiva konsekvenser för aktuella barn i Nacka musikklasser.

Konsekvenser för klimat och miljö

Ärendet innebär inga konsekvenser för klimat och miljö.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 30 april 2025

Bilaga 1. Protokoll MBL §11 (kompletteras med till kommunstyrelsen)

Helena Ekwall
Verksamhetschef
Verksamhetsstöd Välfärd skola

Linda Sundelin
Utbildningsstrateg
Verksamhetsstöd Välfärd skola